

ÅRSMELDING 2023

GRENLAND FRILUFTSRÅD

10 ÅR FOR FRILUFTSLIVET I GRENLAND

INNLEDNING

Grenland friluftsråd ble etablert som et treårig prosjekt i desember 2013, med Skien, Drangedal, og Porsgrunn som første medlemmer. I 2018 ble også Bamble og Siljan med i friluftsrådet.

I dag er friluftsrådet et godt etablert samarbeid, organisert som et kommunalt oppgavefelleskap.

Rådet skal arbeide med å legge til rette for friluftsmuligheter i kommunene, og bidra til at kommunene tar hensyn til friluftslivet i sine planer. De fem kommunene dekker både sjø, skog og fjell, og kan tilby svært varierte muligheter for friluftsliv.

Representantskapet er friluftsrådets øverste myndighet, og består av én representant og én vara oppnevnt av hver medlemskommune. Representantene er på valg hvert fjerde år.

Friluftsrådets styre og styreleder velges årlig av representantskapet.

Friluftsrådet har en daglig leder og en fast ansatt i full stilling. Kontorplassering er i Skien, samlokalisert med kommuneadministrasjonen.

INNHold

Innledning.....	side 2
Daglig leder oppsummerer.....	side 3
Om Grenland friluftsråd.....	side 4
Læring i friluft.....	side 6
Siljan Friluftsport.....	side 8
Andre tiltak og prosjekter.....	side 9
Friluftsrådets utstyrbase.....	side 10
Grenland friluftsråd i media.....	side 12
Regnskap, drift og prosjekter.....	side 14

STYRELEDER HAR ORDET

Dette året har vært preget av betydelige fremskritt og engasjement i vårt arbeid med å fremme friluftsliv og naturglede i vår region, blant annet med en storsatsing på Læring i friluft som ett av 6 friluftsråd i landet som er med på et stort løft for mer og bedre uteundervisning!

Tilrettelegging

Vi har blant annet oppført en romslig gapahuk med bål-plasser på Tudalskulten i Siljan, samt installert to nye bål-plasser med tilhørende halvstokkbenker ved Kvern-dammen.

Vi har startet med prosjekteringen av en ny Friluftsport i Bamble, lokalisert ved Sundbykåsa, som vil berike friluftslivet i området.

Aktivitet

Grenland Friluftsråd har vært en viktig pådriver for utendørs læring gjennom vårt engasjement i nasjonale initiativer.

Vi har også initiert det vellykkede pilotprosjektet "Frisk i friluft", i samarbeid med kommunale frisklivssentraler, for å fremme enkelt og helsebringende friluftsliv for en sårbar målgruppe.

Våre årlige arrangementer, inkludert Natur på norsk, Naturlos og Friluftssuka, har fortsatt å være populære og bidra til å øke bevisstheten om vår nærnatur, og senke terskelen for å kunne dra ut på tur.

Faglig og forvaltning

Vår innsats for naturforvaltning har også vært betydningsfull. Med støtte fra Sparebankstiftelsen har vi gått til innkjøp av en ny båt, som har blitt brukt til opprydning av østers. Den har også blitt brukt til andre friluft-aktiviteter, og vi har diskutert andre bruksområder for båten.

Vi har benyttet GPS og ferdselstellere for å kartlegge ferdselsårer i Grenland, og samarbeidet med Statsforvalter for å gi bedre kommunikasjon til friluftsforeninger for å sikre hensyn til naturverdier.

Jeg ønsker med det å takke alle som har bidratt til vår suksess og målrealisering i 2023, og ønsker det nye styret lykke til med nye spennende prosjekter i kommende år.

Allen Einar Kjøhl-Røsand

Styreleder

DAGLIG LEDER OPPSUMMERER

10 ÅR FOR FRILUFTSLIVET I GRENLAND

Helt på tampen av 2013 avgjorde en gjeng fremsynte politikere å etablere et interkommunalt friluftsråd i Grenland. Målet var ikke bare å samordne kommunenes eksisterende arbeid med friluftsliv, men å sette i gang en helt ny satsing på mer og bedre uteaktivitet for innbyggerne.

Det er ikke mye innenfor friluftslivsfaget som er lovpålagt for kommunene. Likevel er friluftsliv et viktig tema innenfor flere fagområder, som arealforvaltning, folkehelse, integrering og undervisning. Det er altså ikke sånn at en kommune MÅ tilrettelegge for en aktiv befolkning, ivareta viktige naturområder, introdusere innvandrere for friluftslivet eller flytte skolehverdagen ut i friluft. Men de BØR!

Friluftsrådet er eid av kommunene, og vi bruker friluftsliv som verktøy i den offentlige tjenesteytingen. Vi kartlegger og sikrer turområder, vi tilrettelegger nærturområder for opphold og aktivitet, vi tilbyr aktivitet for frisklivssentraler og voksenopplæring, og vi jobber for en mer aktiv skolehverdag.

Det siste punktet fortjener litt ekstra spalteplass! Friluftsrådet har de siste årene dedikert en hel stilling til å bringe klasseromsundervisningen ut. Her jobber vi på alle nivåer; fra uteundervisning på enkeltskoler, via kursing av pedagoger, møter med skolepersonale og oppvekstadministrasjon, til utvikling av nasjonale undervisningsopplegg, politisk påvirkning og finansiering fra stat og stiftelser.

Apropos finansiering; vi er glade for at medlemskommunene bidrar til vår grunnfinansiering, og da vi startet friluftsrådet lovte vi at de skulle få tilbake mer enn de puttet inn. Det løftet har vi holdt så det monner, for på de siste 10 årene har vi fått innvilget over 18 millioner kroner i eksterne tilskudd.

Med det sagt er det i grunn ikke bunnlinja som er poenget. Friluftsrådet drives ikke som en forretning, og vi er ikke på jobb for å tjene penger. Vi skal være en ressurs for kommunene som ønsker å ta en aktiv rolle i arbeidet med friluftsliv. Frivilligheten og foreningslivet gjør en uerstattelig og utrettelig jobb med tilrettelegging og aktiviteter, og da skulle det bare mangle at vi i det offentlige også bidrar - både med å løfte opp frivillige organisasjoner og med våre egne tiltak.

På ti år har friluftsrådet gått fra én til to heltidsansatte. Det er på ingen måte noen rekordvekst, men det er en organisk vekst. Friluftsliv er et bredt fagfelt der man kan jobbe med så mangt, men det har vist seg klokt å begrense seg, lytte til erfarne folk i organisasjonslivet, og finne mulighetsrommene der vi gjør mest nytte - uten å konkurrere unødige med andre aktører.

De neste ti årene skal vi fortsette å ivareta og utvikle friluftslivsmulighetene i Grenland. Vi skal fortsette å være kommunenes forlengede arm, med ambisjon om å øke befolkningens muligheter for friluftsliv og naturglede!

Bjørnar Løkstad
Daglig leder

OM GRENLAND FRILUFTSRÅD

Hva er et friluftsråd?

Det finnes i dag 28 friluftsråd i Norge, med til sammen 247 medlemskommuner. Friluftsrådene er opprettet som faste samarbeid mellom to eller flere kommuner, for å samordne arbeidet med friluftsliv på tvers av kommunegrensene.

Hvorfor friluftsråd?

Friluftsliv kjenner ikke kommunegrensene, og forvaltes best med en regional overbygging. Friluftsrådene sikrer at alle medlemskommunene har tilgang på kompetanse og arbeidsressurs innenfor friluftsliv. Et friluftsråd kan derfor både bistå i kommunale oppgaver knyttet til friluftsliv, og samtidig arbeide med friluftsliv utover det kommunene normalt ville gjort.

Friluftsrådene er egne rettsobjekter, og kan utløse midler og tilskudd fra kilder som ikke ellers ville være tilgjengelige for kommunene. Friluftsrådene bidrar med finansiering av en rekke prosjekter, både for kommunene og organisasjonslivet.

GRENLAND FRILUFTSRÅD arbeider for å fremme friluftsliv, legge til rette for friluftaktivitet og ivareta friluftsområder i sine medlemskommuner. Friluftsrådets arbeidsoppgaver er definert som følger:

☞ Friluftsrådet skal være en pådriver for arbeid med friluftsliv i regionen, og skal være et bindeledd mellom frivillige organisasjoner, politikere og offentlig administrasjon i kommunene.

☞ Grenland friluftsråd skal bidra til at flest mulig skal få informasjon om allemannsretten og muligheter for friluftsliv i området. Friluftsrådet skal også jobbe med sikring og tilrettelegging av friluftsområder, i tillegg til planlegging og gjennomføring av aktiviteter og arrangementer.

☞ Friluftsrådet ønsker å være en bidragsyter for alle de aktørene som allerede arbeider med friluftsliv i Grenland. Lag og foreninger kan for eksempel benytte friluftsrådet som rådgiver i tunge prosesser med søknader, grunneieravtaler m.m.

Bjørnar Løkstad
Daglig leder

Magnus Ripegutuvike
Friluftslivsrådgiver

ORGANISERING

Representantskap og styre

Representantskapet er friluftsrådets øverste myndighet. Det består av én representant og én vara fra hver medlemskommune, valgt av kommunestyrene for kommunestyreperioden.

Styret med leder og nestleder velges årlig av representantskapet.

Samarbeidsutvalg

Hver medlemskommune har oppnevnt en administrativ kontaktperson til friluftsrådet. Disse kontaktpersonene utgjør friluftsrådets samarbeidsutvalg.

I tillegg sitter en representant for frivilligheten i utvalget, oppnevnt av Forum for natur og friluftsliv Telemark.

Samarbeidsutvalget deltar i styremøter med tale- og forslagsrett, og bistår friluftsrådet med interne prosesser i kommunene.

STYRE OG SAMARBEIDSUTVALG I 2023

Styreleder	Allen Einar Kjøhl-Røsand	Skien kommune
Nestleder	Lena Lilledrange Halvorsen	Bamble kommune
Styremedlem	Roy Magnussen	Porsgrunn kommune
Styremedlem	Kari Tisjø Tveit	Drangedal kommune
Styremedlem	Jan-Petter Gurholt	Siljan kommune
Vara	Jørn Helge Magnussen	Skien kommune
Vara	Kjell Abraham Sølvørød	Siljan kommune
Vara	Mona Aaby	Porsgrunn kommune
Vara	Anne Kjendsheim	Drangedal kommune
Vara	Kai Usterud Braathen	Bamble kommune
Arbeidsutvalg	Eirik Knive	Forum for Natur og Friluftsliv
Arbeidsutvalg	Tina Forsnes	Bamble kommune
Arbeidsutvalg	Hilde Kirkeby	Drangedal kommune
Arbeidsutvalg	Kjell-Henrik Semb	Porsgrunn kommune
Arbeidsutvalg	Jeanett Andersen	Siljan kommune
Arbeidsutvalg	Eigil Movik	Skien kommune

BAMBLE

DRANGEDAL

PORSGRUNN

SILJAN

SKIEN

LÆRING I FRILUFT

- I ALLE FAG OG ALLE TRINN -

Grenland friluftsråd ble i 2023 plukket ut til å være med i det treårige skoleutviklingsprosjektet Læring i friluft for alle, finansiert av Sparebankstiftelsen DNB.

Prosjektet skal legge til rette for mer og bedre uteundervisning i alle fag og alle trinn, og skal legge grunnlaget for friluftsrådernes fremtidige arbeid med Læring i friluft.

De seks friluftsrådene har samarbeidsavtaler med til sammen 97 skoler på landsbasis, og gjennom prosjektperioden (2023-2025) skal vi følge opp våre samarbeidsskoler, kurse lærere gjennom et 50-timerskurs i Læring i friluft, og legge til rette for at skolene tar i bruk naturen som læringsarena i alle fag og i alle trinn.

Mer og bedre uteundervisning

Den norske skolen står i et veiskille, og lærere og elever etterlyser mer praktisk og variert undervisning. De nye læreplanene legger føringer for at skolen skal ta i bruk større grad av dybdelæring, tverrfaglige undervisningsopplegg og andre læringsarenaer enn klasserommet. Forskningen viser at opplæringen fortsatt preges av ensidighet i undervisnings- og arbeidsmåter, og elevundersøkelsene de siste årene viser at elevenes motivasjon synker. Gjennom å gi lærere og pedagoger de verktøyene

de trenger for å ta i bruk naturen og nærmiljøet i undervisningen legger vi til rette for å gi elevene en mer praktisk og variert undervisningshverdag. Vi har som mål at lærere og pedagoger skal se på uteundervisning som et nyttig verktøy for variert og tilpasset opplæring, og at disse aktivitetene er godt forankret i rammeverk og læreplaner.

Foto: Bølehøgda skole

LÆRING I FRILUFT-AKTIVITETER 2023 (INKLUDERT PILOTPROSJEKTET OG LIV OG RØRE-SAMARBEIDET)

Læring i friluft-aktiviteter 2023	Kommuner	Antall	Deltakere
Lærerkurs og samlinger	Alle medlemskommuner, Midt-Telemark*	15	410
Barnehage i friluft-kurs	Alle medlemskommuner, Tokke*, Tinn*, Notodden*, Vinje*	2	280
Kurs for SFO-ansatte	Nome*, Kragerø*	2	120
Klasseveiledninger	Skien, Porsgrunn, Bamble	12	345

TRE ÅR MED SKOLEUTVIKLING

Grenland friluftsråd samarbeider med 12 skoler i fire av våre fem medlemskommuner. Disse skolene har utnevnt to ressurspersoner fra hver skole som har en viktig rolle i å følge opp satsingen. I tillegg til at friluftsrådet har skolebesøk på hver skole hvor vi har kurs for personalet, faglige påfyll og klasseveiledninger, får disse ressurspersonene et kurs over åtte dager som skal gi dem et solid grunnlag for å drive mer og bedre uteundervisning. Første kurssamling gikk over to dager på Hotell Fritidsparken i Skien, og var en god variasjon av teori, praktiske aktiviteter og erfaringsutveksling. Engasjementet fra lærerne var stort, og vi ser tydelig at dette er noe som deltakerne brenner for! Vår rolle fremover blir å legge til rette for at læring i friluft ikke kun er noe som er avhengig av lidenskapen hos enkeltlæreren, men som er en viktig del av skolekulturen og som er forankret hos ledelsen. Neste samling blir i Langesund i mars!

Ivrig lærere fra Gimsøy skole på praktisk kurs i uteaktiviteter

VEIEN VIDERE

Prosjektleder i Grenland friluftsråd er Magnus Ripegutu Vike, som også har rollen som prosjektleder nasjonalt i Friluftsrådernes Landsforbund og har det faglige ansvaret for de seks friluftsrådene som er med i satsingen. Gjennom dette prosjektet skal vi utvikle en modell for samarbeid og skoleutvikling som skal gjøre den nasjonale Læring i friluft-satsingen i årene fremover mer helhetlig, sterkere faglig og av høy kvalitet. Vi jobber derfor for videre finansiering ut over 2025, og håper at dette blir en metode som alle landets friluftsråd kan benytte, og som til syvende og sist øker både hyppigheten og kvaliteten på uteundervisning i alle norske skoler! Erfaringene og kunnskapen fra perioden vil bli formidlet på landsbasis høsten 2025.

EN OVERSIKT OVER SKOLER SOM DELTAR I LÆRING I FRILUFT FOR ALLE-SAMARBEIDET

Kommune	Skole	Skoletype	Elever (ca.)
Bamble	Bamble ungdomsskole	ungdomsskole	550
Drangedal	Tørdal skule	barneskole	29
Porsgrunn	Bergsbygda Montessoriskole	1-10.-skole	70
	Kjølnes ungdomsskole	ungdomsskole	315
	Klevstrand skole	barneskole	260
Skien	Kongerød ungdomsskole	ungdomsskole	225
	Gimsøy skole	ungdomsskole	346
	Kilebygda Montessoriskole	1-10.-skole	27
	Mæla ungdomsskole	ungdomsskole	360
	Bølehøgda skole (+Sirius)	barneskole/forsterket avdeling	190
	Kollmyr skole	barneskole	300
	Bratsbergkleiva skole	barneskole	370
SUM	12 skoler		Ca. 3042

SILJAN FRILUFTSPORT

- TRADISJON OG NYSKAPNING I NÆRTUROMRÅDET -

Friluftsrådet har etablert et nytt nærturområde i Siljan, i kort gangavstand fra skole, barnehage og boligområde. En stor gapahuk skal gjøre uteundervisning lettere, og rasteplasser med ildsteder sørger for sikker og hyggelig bålkos. Snart setter vi også opp nye infotavler og en kreativ natursti.

Tudalshuken er robust og romslig, oppført i god byggeskikk av Byggmester Hagen (innfelt foto).

Takket være tilskudd fra Sparebankstiftelsen, Miljødirektoratet og spillemidler har friluftsrådet fått oppført en grom gapahuk på den populære Tudalskulten. På sletta som gapahuken vender mot er det liv og røre på vinteren, med skileikområde og stort løypenet. Nå blir det også godt å ta pauser i gapahuken eller ved bålplassene vi har etablert.

Først og fremst er gapahuken satt opp som en oppfordring til at barneskolen og barnehagen som ligger like i nærheten skal bruke enda mer tid ute i naturen. Gapahuken er både et turmål og et klasserom, med god plass til både elever og lærere under tak.

Når hovedfokus er barns lærelyst og nysgjerrighet, da må vi tørre å tenke litt nytt om naturstier. Det finnes mange ferdige naturstiplakater man kan bestille, men den nye naturstien på Tudalskulten ligner ikke på noe vi har sett før.

Friluftsrådet har engasjert Naturveilederen til å lage en helt ny natursti som skal engasjere barn og unge. Her stilles det spørsmål med svar skjult bak luker, og tavlene har fiffige detaljer som utskjærte dyrespor og elgskit støpt inn i epoxy. I tillegg følger det med et hefte med tilleggsinformasjon som lærere kan benytte når de bruker naturstien i undervisning.

Plansjene er montert i høyden på stolper som minimerer terrenngrepet. Naturstien kommer på plass så snart frosten slipper taket i bakken.

◀ **Noen av naturstipostene som blir montert våren 2024.**

EKSEMPLER PÅ FRILUFTSRÅDETS ØVRIGE TILTAK

NATUR PÅ NORSK ▼

Vårt mangeårige arbeid med innvandrere, flyktninger og personer med minoritetsbakgrunn har som mål å tilby en innføring i norsk friluftsliv og ulike opplevelser av hva friluftsliv i Norge kan være. Vi fokuserer på nærfriluftsliv og enkle tiltak som skal gi inspirasjon til å bruke naturen og friluftslivet på egen hånd, og vi sørger for å gjøre det ufarlig og lett tilgjengelig. Vi tilbyr også litt mer opplevelsесrike aktiviteter som ski i vintersesongen og havfiske på sommeren.

Friluftsrådet står selv for mange av aktivitetene, men trekker også inn andre frilufsorganisasjoner i samarbeidet. Til sammen skaper vi et tilbud som gir gode opplevelser i norsk natur, og rekrutterer mange til friluftslivet.

NATURLOS RULLER OG GÅR ►

Hele 550 turer ble det plass til i årets Naturlos. Størsteparten er faste turgrupper som ruller og går hver uke - noen hele året i all slags vær.

I selve turkalenderen var det 158 unike turopplevelser med turlleder (Naturlos). Selv etter ni år som utgiver av Naturlosbrosjyra blir vi i friluftsrådet imponert over mengden og bredden i det lokale turtilbudet.

Finner du ikke som passer deg i Naturlos, nei da får du nesten bare dra på tur alene (det er jo fint det også)!

NATURLOS Ut i naturen 2023

Spennende og lærerike natur- og kulturopplevelser for alle

◀ NYE BENKER OG ILDSTEDER VED KVERNDAMMEN

Det er gæli mye folk på sletta ved Kverndammen! Selv etter at vi bygde to digre gapahuker og en hel tipilandsby, er det dager da det er fullsatt. Det er kanskje ikke så rart, når det er friluftsvante skoler og barnehager på alle kanter.

For at alle skal finne plass rundt et bål har vi etablert to nye rasteplasser i 2024. Med halvstokkbenker fra Drangedal og bålringer fra Søve skapes en enkel og hyggelig atmosfære.

Sletta ved Kverndammen er stor og åpen, så det er heldigvis fortsatt masse boltreplass for store og små!

EKSEMPLER PÅ FRILUFTSRÅDETS ØVRIGE TILTAK

FRILUFTSRÅDETS UTSTYRSBASE

Alle foto: Magnus Ripegutu Vike

I Friluftsrådet har vi mye utstyr til aktiviteter og driftsoppgaver. Det aller meste er tilgjengelig for gratis utlån for friluftsansjosjoner, skoler, barnehager og andre som driver organisert friluftsliv i våre medlemskommuner.

Friluftsrådets utstyrsbase består blant annet av telt, lavvuer, liggeunderlag, rundbrennere og lavvuovner, liggeunderlag, reinskinn, fiskeutstyr til ferskvann og kyst, akematter og flytevesteer. I tillegg har vi mye individuelt turutstyr som sekker, termoser, spisesett, leir- og hodelykter, førstehjelpsskrin, kompass og spikkekniver. På nettsiden vår har vi oversikt over alt dette og mer som kan lånes.

Vi ønsker at utstyret vårt skal brukes så mye som mulig, også av andre enn oss selv. Derfor låner vi det ut gratis til alle som ønsker å organisere uteaktivitet. Dermed slipper hver enkelt skole og organisasjon å ha mengder med utstyr som de bare bruker en sjelden gang. Vi låner ikke ut til private, men heldigvis finnes det flere kommunale utstyrssentraler som fyller det behovet.

UTLÅN 2023	ANTALL UTLÅNT	UTLÅNSDØGN
Reinskinn	80	24
Liggeunderlag	80	22
Fiskestenger	60	16
Telt og lavvuer	26	19
Hengekøyer	44	21
Kompass	25	14
Stormkjøkken	46	35
Bålpanner	9	18
Akematter	10	5

Tabellen viser kun utlån til andre, ikke friluftsrådets egen bruk av utstyret. Og ja, du kan til og med låne Friluftsbåten. Hvis du har båtførerprøven, vel og merke.

ØSTERSDUGNADEN 2023

Foto: Maren Bonsaksen

Store klaser med stillehavsøsters i Kubukta på Jomfruland.

Østersdugnaden går med Grenland friluftsråd på laget for fjerde året på rad! Nesten 18 tonn med stillehavsøsters ble fjernet fra strendene i Vestfold og Telemark.

Etter fire år som feltmannskap i Østersdugnaden og et kjempegodt samarbeid med Vestfold og Telemark fylkeskommune har vi dannet oss et solid kunnskapsgrunnlag både på kartlegging, forekomst og rydding av den uønskede arten fra Porsgrunn og Bambles skjærgårder.

Hvert år er det mange badegjester som får et ubehagelig møte med de skarpe skjellene, og hver strand ryddet bidrar til at det blir færre ulykker og legebesøk.

Innkjøpet av friluftsbåten økte rekkevidden og mulighetene for friluftsrådet betraktelig, og vi ser frem til en ny og produktiv ryddesesong i 2024.

FRISK I FRILUFT

I 2023 opprettet vi et samarbeid med frisklivssentralene i Bamble og Porsgrunn. Målet er å tilby enkelt og helsefremmende friluftsliv til folk som er lite aktive.

Etter mange år med Natur på norsk kopierer vi suksesskriteriene derfra til nye målgrupper. Friluftsrådet etablerer og leder et nettverk for de som jobber med friskliv og folkehelse i kommunene.

Sammen planlegger vi turer og naturopplevelser for personer med ulike helseutfordringer. Friluftsrådet organiserer og leder turene, sørger for at alle har nødvendig utstyr og opplever glede og mestring.

I Frisk i friluft er det helsefremmende friluftsliv som er i fokus. Vi lager og spiser sunn turmat sammen, og tilpasser aktivitetene etter funksjonsnivå. Det er mye helse i bålhygge så vel som topp-tur.

2023 ga oss en vellykket pilot, og i 2024 håper vi å utvide til alle våre medlemskommuner.

Fra tur med frisklivssentralen til Friluftsport Åletjern. Vi lagde falafel og epledessert på bålet! Foto: Sara Ludin

FRILUFTSRÅDET I MEDIA

- ET UTVALG PRESSEOPPSLAG FRA 2023 -

ALLE FOTO: LENE SILBREDD

Måtte endre alt da de så værmeldingen

NAM: Banen med sjokolade tilberedes på skolegården.

Da skolen så værmeldinga for mandag, måtte de snu seg rundt.

DUMT: Wilma og Amanda syntes det var veldig dumt at furen til Heistadstranda ble avlyst. Nå venter de smilfritt forventningsfullt på en overraskelse fra Magnus.

Caroline TarAngen
caroline.tarangen@varden.no

SKIEN

- Ja, det var jo litt det værret. Elevene vil være ute i bål, net, men når vi ser det så skal lyne ned og sløtt fliske.

TELEMARKEAVISA

Turgårer reagerer

- Vi mener han ikke har lov til dette

Ta hensyn
Grunnet forfeller til TA at det som har laget et så stort skravle og forfeller til TA at det som har laget et så stort skravle...

Politikerne varsler salg av eiendommen

Grenland Friluftsråd planlegger å bygge et langhus på Sundbykåsa gård. De håper ikke værselet om at den nye politiske posisjonen vil selge eiendommen stopper planene.

Daglig leder Bjørnar Løkestad og prosjektleder Magnus Rippegutu Vike fra Grenland Friluftsråd på tomta der de vil bygge det nye langhuset på Sundbykåsa gård.

DM B. HANSEN
b.hansen@pdl.no

Vi har hatt styremøte, og der konklusjonen at vi fortsetter med planleggingen av denne store parken» her på Sundbykåsa. Uansett vil vi komme med spillene vi kan komme med om det kommer en sak der munen skal se nærmere på eiendommen, og vi håper å se det kan forbli et utgangspunkt for nærfriluftsliv. Med et slikt langhus som planer om her, så vil områdene enda mer tilgjengelig for miljøet og andre som ser seg en lett tilgjengelig opplevelse, sier Bjørnar Løkestad.

Finansiering
Friluftsrådet, som Bamble kommune er en av fem eiere av, fikk hver av dem eierkommunene fra Sparebankstiftelsen. Disse midlene måret imidlertid benyttes for utgangen av dette året, og det reker de ikke å få til.
- Men vi mener vi skal klare å finansiere dette uansett. Vi har søkt spillemidler, og vi er i gang med søkerprosesser for å få plass de nødvendige midlene. Faktisk er vi veldig sikre på at vi skal få til det, sier Løkestad.

Arkitekttegnet
Grenland friluftsråd er langt fra til ållment bruk rundt om i eierkommunene. Men vanligvis vil bygge gapahuker som oppklarer uten detaljerte tegninger. I dette tilfellet har de fått arkitekter til å tegne langhuset.

- Det var rett og slett sånn at firmaet Asplan Viak tilbød seg å tegne dette uten betaling. Det er utrolig moro at folk er opprørt av det vi holder på med, og spennende med et slikt prosjekt, sier Løkestad.

Totalkostnaden på dette langhuset vil ligge mellom seks og syv hundre tusen.

- Som sagt er vi trygge på at vi får på plass finansieringen rett, sier han.

Magnus Rippegutu Vike har hatt friluftskurs for barnehagar i Vest-Telemark. Foto: Åshild Emma Solbjør

Ser tydelege fordelar av uteundervisninga: - Andre sosiale mekanismar slår inn

Drøgt leder i Grenland friluftsråd, Bjørnar Løkestad, har fått en god erfaring med uteundervisning. Han sier at det er viktig å ha fokus på sosiale mekanismer i tillegg til den fysiske aktiviteten. Dette inkluderer samarbeid og kommunikasjon mellom deltakerne, noe som bidrar til en mer meningsfull og inkluderende opplevelse. Løkestad understreker at naturen er et fantastisk utgangspunkt for å lære om samarbeid og kommunikasjon, noe som er viktig i et samfunn der sosiale mekanismer spiller en viktig rolle.

Uterid i barnehagen

Kvalitetstid ute i barnehagen: – 90 % har regntøy, ser eg. Det er bra

Det er «Liv og røre» på planen for dei barnehagetilsette i Tokke. Dei får nokre minutt friluftsteori inne på Akademiet før det ber ut i ausregnet.

Ashild Emma Solbjør
ansald@vtr.no

■ VEST-TELEMARK

– Det handlar om å få til meir og betre utemiljøet. Tillegging på 50 meter er viktig, ifølge Vibe, men ein del går motsett og på økonomia sidan. Han skildrar ein barnehage barn trykkt bevisst. – Det var jo som ein gymsal ute. All hadde kan vere meir ute, men me har eit behov for å utfalde oss i naturen, seier Vibe. Andre sosiale mønsterar står knytt til ein eller aktivitet eller undervisning. – Det blir ein annan dynamikk, det ein lærer seg dagleg på ein annan måte. Den som er seneit eller reservert inne, kan kjene seg meir heime ute. – Han litar også opp andre fordelar med å vere i fri naturen. – Børn får betre motoriske trening i naturen. Det er gratis, og det gjev engasjement og lekemedel. Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på.

■ FAKTA

LIV OG RØRE
Kursopplaget Tokke består på et av del av utstyret «Liv og Røre» i regi av fylkeskommunen. Her får barnehagene som melder seg på gratis kursopplag som skal bidra til å utvikle barns motoriske og sosiale kompetanse for store og små. Friluftskurset som VTR bevilger er et delkurs under «Liv og Røre»-programmet. **■** Tre kommuner i Vest-Telemark er med på «Liv og Røre»-programmet. Næstvedt, Kviteseid og Tokke. På grunnvilkårene er alle kommunene utstyrt Tokke med på «Liv og Røre».

tilrette vi med seg maten i hanske og stiller seg under takbrett og i skygge. Smått spekk. Vike opp på et punkt og regner alle til seg. – 90 prosent har regntøy, ser eg. Det er bra.

Uterid sanstett
Det er fire barnehager i Tokke kommune, der to er grunnskule og to er barnehager. Smått spekk og personalkurset derfra er trykkt på hva det betyr om den vide barnehagen.

– Regner er topp som barnehagearbeider, seier styrrer Kristine Berthelsen. – Det er så mykje more med det. Slippe i pynt, smoo og spekk. Du og var litt knytt til at kvar regner, og på tross av at det er kaldt.

Litt stikk prøver dei å ha det i Årskole Verk barnehage også. Dei er få tilrette, og alle er spekk på vintre for å angre om me skal ut, fortel dei tre damene.

– Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på.

Eigarskap nøkkelt til endring
No skal det straks utvikle endringar på eit regionalt Telemarknivå. Tre endringar er innbrenningar som to reingraveringer må kjente inn i naturen til. Ein tredje person er «Kjone Hei», som er ein god måte å lære seg naturfag på.

– Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på.

– Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på. – Det er ein god måte å lære seg naturfag på.

LIV OG RØRE: Full fart når personalt i Tokke-barnehage tok «Liv og Røre»-kurs. – alle er med på dette kurset.

GOUD UTSTYRET: Magnus Skjerve Vibe er formegnet kjeld til dei fleste. Det er alle utstyret i barnehagene som har fått dette utstyret.

HEST MOJLES UTE: I Årskole Verk barnehage går alle ut i skogen i løpet av vintre. Her er Alice Frøsthaugen (i blå), Kristine Berthelsen og Nara Rasmussen.

«LIV OG RØRE» I TOKKEBARNEHAGENE: Eigarskap i personalt er avgjerande. Dei må jo vere motiverte til å jobbe med dette, ellers er det jo ikkje vilt i å jobbe med dette.

pd.no
Annonsering e-brev billetter

LOKALE NYHETER LANGESUND SUNDBYKÅSA GÅRD

Sjekk hva Torbjørn vil bygge på den omstridte gården

Torbjørn Huru og utvalget som ser på bruken og utvalget av Sundbykåsa gård vil ha langhus på området nedenfor gården.

Au: Tom B. Høien

Publikum: 03.10.23 05:14

Det er ikkje get eller kommunen selv som skal finansiere byggingen av dette langhuset. Grunnen til dette er at det er en del av kommunens ansvar.

– Barmbe kommunen har fremmet ønske om at friluftsrådet tilrettelegger for friluftsliv på Sundbykåsa gård, en eiendom som er under utvikling som et natur- og aktivitetsområde. Planene for Sundbykåsa gård er godkjent av kommunen, og friluftsrådet styrer ønsket å bidra til utviklingen av området, nærmere bestemt den delen av eiendommen som er plassert som plannområde og som er planlagt turvei vil knytte området sammen med grøntrommet, skriver daglig leder i friluftsrådet i sluttsiden.

Bygget skal være et åpent og luftig samlingstue for allmennheten, men med særlig fokus på skole, barnehager og andre grupper kan benytte det til utundervisning og aktivitet.

– Det er allerede mange som bruker området for aktiviteter. Barnehagene i området er hyppige gjester, og Barmbe turlag bruker området til forskjellige samlinger og aktiviteter. Og mange som bor i nærheten benytter seg av området.

Langhuset er ikke et voldsomt stort byggverk. Det er mer en avansert gapahuk, som skal gi plass for mer av mulighet for forsvarlig belysning, og ha stappstare både under tak og utenfor. Langhuset skal ikke ha gull, slik at den billigste turveien kan fortsette uavbrutt inn under taket på bygget.

Nyheter

Svart boks i skogen avslører tallene

Turområdet i Porsgrunn kan få 250 meter høye vindmøller som nabo. Nå kommer tallene som viser hvor mye det er brukt av utleierskere.

Arne Rasmussen
arne.rasmussen@nordnet.no

GRØNTROM
Det er ikkje min jobb å merke vindturbiner, men å merke data. Tallene viser det er siden 5. mai er det 13 474 mennesker som har gått forbi det, sier Rasmussen som er daglig leder i Greenland Friluftsliv.

Idet det er planer om vindturbiner er det ikkje min jobb å merke vindturbiner, men å merke data. Tallene viser det er siden 5. mai er det 13 474 mennesker som har gått forbi det, sier Rasmussen som er daglig leder i Greenland Friluftsliv.

– Det er et godt stykke innover i skogen som avslører, sier det ikke mulig å ha de høye vindmøllene. De står på toppen der de er mest utvalgt. Hvis man ikke tar seg til å bygge dem, vil skogen som har sagt i til det, vil skogen som har sagt i til det, vil skogen som har sagt i til det.

FAKTA: Elmer Lakeland legger fram tall som viser hvor mye området blir brukt.

REGNSKAP - DRIFT OG PROSJEKTER

DRIFTSREGNSKAP FOR GRENLAND FRILUFTSRÅD 2023	BUDSJETT	REGNSKAP
Inntekter		
Kontingent fra medlemskommuner	898 718	898 718
Administrasjonstilskudd, Friluftsrådenes landsforbund	327 000	328 250
Driftstilskudd, Vestfold og Telemark fylkeskommune	200 000	200 000
Prosjekttilskudd til lønn og drift	672 000	675 216
Andre inntekter	0	128 806 ¹
SUM inntekter	2 097 718	2 230 990
Utgifter		
Lønn	1 250 000	1 280 398
Arbeidsgiveravgift, pensjon etc.	450 000	607 014
Overtid	50 000	40 966
Godtgjørelse styremedlemmer	50 000	44 800
Personlig kontorutstyr og arbeidstøy	20 000	17 019
Utstyr og forbruksmateriell	30 000	48 735 ²
Aviser og abonnementer	5 000	4 970
IT - leasing, lisenser og utstyr	17 000	17 366
Kurs, møter og reiseutgifter	50 000	52 327
Kjøretøy og drivstoff	15 000	20 390 ³
Kontorleie	30 000	30 000
Kontingent til Friluftsrådenes landsforbund	60 000	56 381
Diverse/uforutsett	10 000	37 509 ⁴
Avsetning, egenandel til prosjekter	60 718	0 ⁵
Balansering mot fond		-26 885
SUM utgifter	2 097 718	2 230 990

Noter til driftsregnskapet

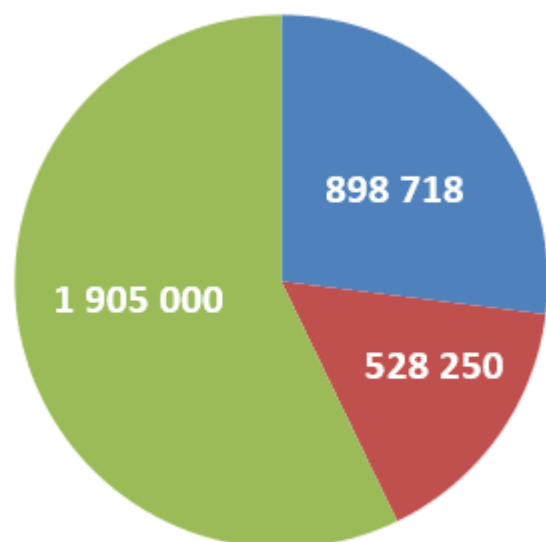
1. Kursinntekter og utleie av prosjektleder til Friluftsrådenes Landsforbund
2. Innkjøp av ny ferdselsteler var ikke budsjettert.
3. Båtbensin var ikke budsjettert siden båt ble kjøpt inn etter sommeren.
4. Lisenser på friluftsrådenes kartløsninger ble sagt opp i 2022, men viste seg likevel nødvendige.
5. Ingen avsetning grunnet budsjettoverskridelse. Dette balanseres mot fond.

Revisjon:

Friluftsrådets regnskap ligger hos Skien kommune, og inngår i deres revisjonsberetning.

PROSJEKTTILSKUDD FOR GRENLAND FRILUFTSRÅD 2023

Prosjekt	Tilskuddsytere	Omsøkt	Innvilget
Tudalshuken, Siljan	Spillemidler	106 000	106 000
Langhuset, Bamble	Spillemidler	273 000	Venter svar
Benker og bål, Sundbykåsa	Spillemidler mindre anlegg, FL	50 000	50 000
Natursti, Gobergtiegen	Spillemidler mindre anlegg, FL	50 000	50 000
Utstyrbasen	Spillemidler mindre anlegg, FL	34 000	34 000
Naturlos	Miljødirektoratet (via FL), VTFK	272 000	220 000
Friluftsbåten	Sparebankstiftelsen	250 000	250 000
Østersdugnaden	VT Fylkeskommune	250 000	250 000
Sjøvettdagen	Sjøfartsdirektoratet, God Fisk	35 000	25 000
Læring i friluft	Miljødirektoratet (via FL)	345 000	190 000
Læring i Friluft for Alle (nasjonalt)	Sparebankstiftelsen (via FL), VTFK	450 000	450 000
Natur på norsk	Miljødirektoratet (via FL), VTFK	200 000	200 000
Frisk i friluft	Miljødirektoratet (via FL), VTFK	100 000	80 000
SUM prosjekttilskudd		2 415 000	1 905 000

FORDELING AV INNTEKTER FOR 2023

- Kommunal medlemskontingent
- Driftstilskudd, stat og fylke
- Prosjektmidler

Daglig leder

_____
Styreleder

_____
Sted

_____
Dato

Grenland friluftsråd

Besøksadresse:

Kaffehuset
Henrik Ibsensgate 2
3724 Skien

Telefon: 480 06 434

E-post: grenland@friluftsrad.no

www.grenlandfriluftsrad.no

www.facebook.com/grenlandfriluftsrad

Postadresse:

Grenland friluftsråd
Pb. 158